

Hvordan drive en åpen barnehage?

Åpne barnehager kan være svært forskjellige, og det som gjelder i én barnehage vil ikke nødvendigvis være slik i en annen. Det som fungerer godt i én åpen barnehage trenger heller ikke å fungere i en annen.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 19.09.2019

Selv om det er viktig å legge vekt på at arbeidsmåtene, hverdagsrutinene og det sosiale miljøet i åpen barnehage skal gjenspeile at den er en pedagogisk virksomhet, må den ikke bare bli en kopi eller en «lettutgave» av den ordinære barnehagen. Vel så viktig er det at man finner sin egen form for å ivareta og videreutvikle særpreget og mulighetene til denne typen barnehage. Åpen barnehage er og bør være noe for seg selv.

Åpningstider og antall barn

I åpen barnehage kan foreldre og barn ofte komme og gå til ulike tider og dermed er ikke alle til stede samtidig. Dette kan være viktig å ha i bakhodet med tanke på åpningstider. En god måte å ha oversikt på er at ansatte registrerer hvor mange barn og voksne som bruker tilbudet dag for dag. Hvor mange barn som har brukt tilbudet i løpet av for eksempel et år, kan være nyttig for å planlegge eller endre det pedagogiske tilbudet, åpningstid eller stillingsstørrelser.

Hvor mange barn og foreldre som kan komme i barnehagen samtidig avhenger av hvor mange som jobber der og hvor mange personer lokalene er godkjent for.

Praksiseksempel – åpningstider i åpne barnehager

Når det er fullt, er det noen barnehager som henger opp en plakat om at det er fullt. Mens andre har organisert tilbudet slik at det ikke er åpent for alle grupper samtidig. En barnehage kan for eksempel holde av noen dager eller deler av dagen for

spesielle aldergrupper eller ved å dele inn i grupper etter geografisk beliggenhet.

De årene vi hadde sekstimerstilbud fordelt på to dager, hadde vi ofte stort frammøte og mange var til stede hele åpningstiden. Det gjorde at dagene opplevdes som hektiske og intense for oss ansatte. Da vi endret til sekstentimerstilbud fordelt på tre og fire dager, ble det litt roligere perioder i starten og på slutten av dagen. Det gir mer muligheter til fordypning for enkelte barn og voksne, noe som oppleves som verdifullt og viktig. Blant annet tilrettelegger vi spesielt for baby massasje eller babysang andre halvdel av dagen. Da har ofte en del ettåringer og toåringer gått hjem for å sove.

Styrer i Tripp trapp åpen barnehage

Bemanning og kompetanse

Åpen barnehage skiller seg fra ordinære barnehager. Utdanningsdirektoratet skrev i tolkningsuttalelsen krav til pedagogisk bemanning i åpne barnehager at den *pedagogisk bemanning gjelder ikke for åpne barnehager. Bemanningen og den samlede kompetansen må likevel være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet, og totalbemanningen må alltid være forsvarlig.*

Det nære samarbeidet mellom de voksne og ansatte i åpen barnehage særpreger denne typen barnehage. Omsorgspersonene er i stor grad med å bygge fellesskapet i den åpne barnehagen, både gjennom nærhet og tilstedeværelse i hverdagssituasjoner og gjennom lek med eget og andres barn. Å arbeide i åpen barnehage innebærer ha andre voksne med sin yrkeserfaring og fagkunnskap som «tilskuere» til det man gjør. Da er det en fordel med ansatte som er trygge på seg selv og å tilrettelegge for kollegafellesskap. De ansatte bør også være kvalifisert for å kunne arbeide med barn og foreldre samtidig.

Praksiseksempel – bemanning

Å legge til rette for at personalet kan møtes jevnlig, kan være viktig for felles refleksjon rundt den pedagogiske virksomheten.

Vi beregner stillingsstørrelser for å organisere arbeidstiden slik at ansatte har noe fellestid til oppsummering, informasjon, refleksjoner og tilbakemelding på det som har skjedd i løpet av dagen. I tillegg er arbeidstiden slik at vi én gang per uke har satt av tid til et ordinært personalmøte hvor vi kan planlegge, vurdere og drøfte mer inngående små og store saker om barn, voksne, opplegg og arrangementer.

Styrer i Tripp trapp åpen barnehage

Lokaler

Arealnormen er veiledende og kommunen kan, etter en konkret vurdering, godkjenne en barnehage med et annet areal enn normen tilsier. Dette betyr at lederens og personalets faglige skjønn innenfor de økonomiske- og organisatoriske rammene vil veie tungt. I lokalene til åpen barnehage vil det være omtrent like mange voksne som barn. Voksne tar både mer plass og luft, derfor er det viktig å ha en romslig arealberegning.

For å ivareta barnas behov er det en fordel at det fysiske miljøet er tilrettelagt slik at det går an å variere virksomheten, og at man tar hensyn til de minste og de eldste barnas behov. Ideelt sett er det en fordel at barnehagen både har mindre rom med avskjermede kroker som inviterer til fordypning i lek, smågrupper og mindre fellesskap, og større rom med litt mer tumbleplass og utstyr som gir mulighet for fysisk utfoldelse, fellesopplevelser og samlinger for større grupper.

Det er ofte lettere å få til fellesskap som inkluderer alle, hvis man ikke har altfor mye plass til rådighet. Barnehagen bør legge opp til at de voksne skal være på gulvet å leke sammen med barna. Hvis barnehage legger opp til store rom, høye stoler og sofaer, kan det føre til at de voksne grupperer seg etter kjennskap, bakgrunn og interesser, og at noen da lett faller utenfor fellesskapet.